

Trong những năm trời này, ngày hè là cả highlight của các bậc cha mẹ ồ ạt cho con đi học thêm kỹ năng sống. Liệu rằng những khóa học phần này có thể giúp trẻ tin, trẻ trưởng thành hẳn nhờ vào các hoạt động này?

Để giải đáp vấn đề này, phóng viên Báo *Thị giác & Việt Nam* đã trao đổi với Tiến sĩ Nguyễn Ngọc Minh, Giám đốc Học viện Spharm Hà Nội, Chủ nhiệm CLB “Sách ươm mầm”...

Tiến sĩ Nguyễn Ngọc Minh. (Ảnh: NVCC)

Không ít ý kiến cho rằng trẻ nên sáng tạo từ những hoạt động sinh ra ngoài phạm vi trường học như du lịch, tham quan và có nhiều khóa học kỹ năng hẳn. Quan điểm cá nhân của Tiến sĩ về vấn đề này?

Hoạt động trẻ nên sáng tạo là hoạt động giáo dục được tổ chức theo cách tạo điều kiện cho người học tham gia trực tiếp vào các hoạt động xã hội. Từ đó, giúp người học trở thành chủ thể tích cực, sáng tạo của hoạt động học tập đó.

Như vậy, trẻ nên sáng tạo không có nghĩa là phải đi ra ngoài mà gia đình, nhà trường là môi trường lý tưởng cho hoạt động trẻ nên sáng tạo. Bởi gia đình hay nhà trường cũng là môi trường giáo dục xã hội thu nhỏ. Đó là nơi có thể nảy sinh vô vàn các mối quan hệ, các tình huống giao tiếp, các vấn đề phát sinh để các em có cơ hội được trẻ nên sáng tạo và rèn luyện kỹ

năng giới tính và tình dục. Nhưng các bé, có những hoạt động đã ngoài không hề đánh thức được năng lực sáng tạo của người khác vì được tổ chức một cách đơn điệu, cứng nhắc, áp đặt, khuôn mẫu.

Bên cạnh ngoài, thông qua các lớp học ngày hè được mở ra cho yêu cầu hỗ trợ những em đặc biệt khó khăn về trí tuệ hay những em bị bệnh mà không theo học được trong năm. Vì vậy, các lớp học thông qua thành các nhóm, các lớp nhỏ, phù hợp với nhu cầu chuyên biệt của từng em, từng nhóm. Cũng có những trẻ hè cho trẻ tham gia phát triển được tổ chức để giúp các em có thêm hiểu biết, tăng khả năng hiểu biết.

Vậy cha mẹ nên can thiệp ở đâu, khoảng bao nhiêu trong sự phát triển của con?

Thực ra, những năm gần đây nhiều người có quan điểm hóa vai trò của khả năng sống, thành ra nhiều khi nó trở thành một cái mọt. Đánh rỗng khả năng sống là một quan trọng, song không nhất thiết phải tham gia vào các khóa học khả năng sống mới có khả năng sống.

Khả năng sống được hình thành chủ yếu thông qua hoạt động sống hàng ngày. Nếu hiểu biết một cách sâu sắc về nó, khả năng sống hoàn toàn có thể có được thông qua rèn luyện bằng các môn học trong nhà trường. Ví dụ, từ môn khoa học, trên cơ sở hiểu biết về cơ thể, giáo viên có thể dạy các con cách giữ gìn và sinh, chăm sóc sức khỏe, ngăn ngừa bệnh tật. Trên cơ sở hiểu biết về thế giới động thực vật, có thể dạy các con các kỹ năng an toàn khi đi trong rừng, xuồng bè, lên núi, nhận biết phòng tránh những khi đi lạc...

Bên môn Ngữ văn, chúng ta có thể dạy các con kỹ năng giao tiếp, khả năng nhận biết cảm xúc của bản thân và người khác để có lòng xõ hội hòa... Khả năng sống cũng có thể được hình thành trong nhà, bằng cách con làm việc nhà, con biết chào hỏi lễ phép khi có khách đến chơi, biết xin phép mới khi ra khỏi nhà, biết chăm sóc và quan tâm đến những người trong gia đình.

Không nên tách rời kỹ năng và kiến thức. Nếu không có kiến thức, không hiểu biết về thế giới xung quanh, con sẽ không có khả năng sống. Nếu không có kiến thức về phong tục tập quán của dân tộc mình và dân tộc khác, con sẽ không có khả năng giao tiếp phù hợp. Nếu không hiểu về cơ chế vận hành của đời sống, con không có khả năng an toàn khi tiếp xúc với đời sống. Nếu không hiểu cách hoạt động của dòng nước ngầm và biển, con sẽ không biết cách vượt qua nguy hiểm nếu chẳng may gặp phải dòng nước ngầm...

Vì thế, theo tôi, đúng các đoạn hóa khả năng sống để nên một cách nhìn nhận tầm quan trọng của kiến thức. Sự hiểu biết, dù thế nào cũng thức sự rất quan trọng. Trong quá trình sống của con người, kiến thức và khả năng luôn phát triển song song, bổ trợ lẫn nhau.

Dù con chưa nghe hè nhưng không ít bậc phụ huynh đã nhận các khóa học khả năng sống cho con vì hy vọng sẽ giúp con tự tin hẳn, trở nên thành hẳn. Vậy nên thế nào?

Đúng như nhiên là các khóa học khả năng sống sẽ đem lại cho con những trải nghiệm phong phú, thú vị ngoài gia đình, trường học. Nhưng tôi cho rằng, để tự tin và trở nên thành, không phải chỉ tham gia vài khóa học khả năng sống là đủ. Thời gian một, hai tháng hè cũng không thể làm thay đổi hoàn toàn một con người. Trở nên thành là một quá trình tích lũy âm thầm, từng ngày một, thậm chí diễn ra rất lâu dài, cả chục năm.

Mùa hè là cơ hội để trẻ được vui chơi, chan hòa với thiên nhiên. (Nh: Nguyễn Minh)

Tự tin cũng bắt nguồn từ những cảm giác bên trong: năng lực để có thể hoàn thành một công việc nào đó, cảm giác hài lòng với bản thân, cảm giác chắc chắn với những người khác. Nếu một đứa trẻ luôn cảm thấy mình không đủ năng lực để thực hiện một việc gì đó, rất khó có thể có sự tự tin từ bên trong. Vì thế, để trẻ tự tin từ đó quay trở lại với cảm giác thiêu thiếu tự tin nếu không có một sự thúc đẩy, để trẻ liên tục tiếp xúc môi trường bên ngoài.

Việc học bắt đầu từ cái gì, cũng như việc hình thành nên thói quen, khả năng gì đầu tiên là một quá trình rất lâu dài, chịu sự tác động của rất nhiều các yếu tố trong môi trường xung quanh.

Nhưng phụ huynh không có đầu tư kiến thức cho con học các khóa học khả năng sớm, vì thế cũng không có gì phải áy náy hay quá lo lắng. Sự tin tưởng và khả năng sớm có thể đạt được qua chính những hoạt động hàng ngày, trong gia đình. Trẻ có thể làm việc nhà, cách lập kế hoạch học tập, cách ăn uống và vệ sinh, bên bếp, hàng xóm, hàng, đặc biệt là qua hoạt động vui chơi lành mạnh.

Tiền sự có lời khuyên gì dành cho các bậc phụ huynh?

Để giúp con có niềm tin vào bản thân mình, cha mẹ có thể dành thời gian cho con, hướng dẫn con thông qua các hoạt động hàng ngày đó. Cha mẹ có thể làm mẫu cho con qua cách ăn uống của chính mình. Trẻ tập, phụ huynh hoàn toàn có thể giúp con trở thành những đứa trẻ tin, biết giao tiếp và ăn uống, biết làm chủ cuộc sống của mình. Trẻ con học chủ yếu qua vô thức, qua bắt chước. Vì thế, chính gia đình là trường học khả năng sớm tốt nhất và chính bậc cha mẹ mới là những hướng dẫn viên tốt nhất cho con mình.

Tuy nhiên, trẻ khi đăng ký cho con em theo học khóa học nào, các bậc phụ huynh cũng nên cân nhắc kỹ những ưu điểm, những nhược điểm của việc học hè. Bên cạnh đó, thay vì "đưa con", chúng ta nên cân nhắc nhu cầu của mình, nhu cầu của con, ai là người dạy khóa học và trẻ khi đăng ký.

Cảm ơn Tiền sự!

Thầy sĩ Lê Thị Lan Anh (Viện trưởng Viện Phát triển Giáo dục và Trí tuệ Việt - IEDV):

Áp lực đối mặt với những thách thức của con trẻ

Đang tải hình ảnh, vui lòng chờ đợi...